

PRAVNO MNENJE

O UPORABI STRELOVODOV *Prevectron2* V SLOVENIJI

I. UVOD in DEFINIRANJE VPRAŠANJA PRAVNEGA MNENJA

Strokovno mnenje v nadaljevanju odgovarja na vprašanje, kako *Pravilnik o zaščiti stavb pred delovanjem strele* (Ur. l. RS, št. 28/2009 z dne 10. 04. 2009) ureja vprašanje obveznosti revizije projekta glede sistema zaščite pred strelo, s katero se dokazuje, da sistem zaščite pred strelo izpolnjuje najmanj enakovredno raven, kot če bi bila uporabljena tehnična smernica TSG-N-003 *Zaščita pred delovanjem strele*. Kadar torej sistem zaščite pred strelo ni projektiran v skladu s tehnično smernico, ki določa metodologijo analize tveganja pred udarom strele, zgoraj omenjeni *Pravilnik* dopušča tudi uporabo strelovodov oziroma tehničnih proizvodov glede zaščite pred strelo, vendar pa morajo le-ti dosegati najmanj enakovredno raven, kot če bi bila v celoti uporabljena tehnična smernica in v njej navedeni dokumenti.

Pred sprejetjem zgoraj omenjenega *Pravilnika* je upravno-administrativna praksa v Sloveniji deloma zavračala uporabo strelovoda *Prevectron2* podjetja Indelec S.A. iz Francije, ki so proizvedeni skladno s francoskim standardom NF C 17-102 in se v Franciji zakonito tržijo in instalirajo kot samostojna zaščita.

Skladno z zahtevo *Pogodbe o delovanju Evropske unije* (PDEU, prej Pogodba o ES - PES), je potrebno omogočiti prost pretok blaga. Ko ne gre za harmonizirane proizvode, kot so npr. strelovodne naprave, se uporabi pravilo o vzajemnem priznavanju; *To pomeni, da je potrebno dopustiti prost uvoz in prosto prodajo blaga, ki je legalno na tržišču v eni državi članici, tudi v vseh ostalih državah članicah Evropske unije*. To pomembno pravilo izhaja iz sodne zadeve *Cassis de Dijon*,¹ in vsi ukrepi, ki bi imeli enakovreden učinek kot omejevanje proste prodaje (kot npr. zavračanje izdaje uporabnega dovoljenja) pomenijo kršitev pravil prava Evropske unije (to je 34. člen PDEU).² S tem v zvezi je bil sprožen tudi postopek s strani Evropske komisije, ki je v administrativni fazi postopka opozorila Slovenijo, da z administrativnimi ukrepi krši 34. člen PDEU (prej 28. člen PES). Vendar pa sta Ministrstvo za okolje in prostor in Ministrstvo za

¹ Zadeva 120/78, *Cassis de Dijon*, ZOdl. 1979, str. 649.

² 34. člen PDEU se glasi: »Vse količinske omejitve glede uvoza in izvoza med državami članicami in ukrepi, ki imajo enak učinek, so prepovedani.«

V zadevu *Cassis de Dijon* je Sodišče EU odločilo, da je potrebno omenjeni 34. člen PDEU (prej 30 in nato 28. člen Pogodbe o ustanovitvi ES) razlagati tako, da le to temelji na pravilu vzajemnega priznavanja: blago, ki je pravilno in legalno na trgu v eni državi članici, mora biti dovoljeno uvoziti in tržiti, brez administrativnih omejitev, tudi v drugih državah članicah. O izjemah od tega pravila pišemo v nadaljevanju.

gospodarstvo sta v svojih mnenjih potrdila,³ da je *Prevectron2* v prosti prodaji brez omejitve v Republiki Sloveniji in da ni razlogov za administrativno omejevanje.

Pravilnik o zaščiti stavb pred delovanjem strele, ki je bil objavljen aprila 2009, je to vprašanje uredil in omogočil tudi vsem drugim proizvodom, ne le *Prevectron2*, ki so namenjeni zaščiti pred strelo, da se lahko vgrajujejo na objekte, vendar pa zahteva revizijo projekta, da bi se ugotovilo, ali je objekt varovan z enakovredno ravnjo kot to zahteva tehnična smernica TSG-N-003. Takšna zahteva je upravičena iz razloga javne varnosti oz. varnosti zdravja ljudi v skladu s 36. členom PDEU.

Vendar pa se postavlja vprašanje, ali je ta zahteva primerna za vsakokratni projekt enega in istega proizvoda sistema zaščite pred strelo, ali je potrebno revizijo potrebitno pripravljati za vsak projekt posebej. To je tudi osrednje vprašanje tega pravnega mnenja.

II. VPRAŠANJE RAZLAGE OBVEZNOSTI REVIZIJE PO 12. ČLENU PRAVILNIKA O ZAŠČITI STAVB PRED DELOVANJEM STRELE

Osnovno pravilo prava EU je, da blago, ki je v prostem prometu znotraj EU, ne sme biti obremenjeno s tako imenovanim dvojnim bremenom (*dual burden*). To dvojno breme pomeni, da proizvod ne sme biti predmet ponovnih dovoljenj/preizkušanj/testov/analiz/zahtev po obliki in vsebini itd (to ukrepi, ki imajo enak učinek kot količinske omejitve) v državi uvoza. Če je npr. proizvod v državi izvora lahko na tržišču z določenimi dovoljenji, npr. A-test, in da takšno dovoljenje prizna tudi druga država članica EU, v kateri se proizvod prav tako prodaja oziroma trži. Če bi dovoljenje morali iskati na novo, potem bi šlo za t.i. dvojno breme, ki je prepovedano po 34. členu PDEU. Posledica dvojnega bremena je namreč manjša konkurenčnost uvoženega izdelka (zaradi dvojnega nastanejo dodatni stroški) in s tem diskriminacija do doma proizvedenega blaga.⁴ Zato se dvojno breme obravnava kot diskriminatorno pravilo, ki ga 34. člen PDEU prepoveduje. V konkretnem primeru to pomeni, da proizvod, ki je namenjen zaščiti udara pred strelo kot npr. *Prevectron2*, ne bi bil podvržen novim preizkusom v državi članici, kjer se trži.

Vendar pa ima to pravilo izjeme. Države članice EU imajo možnost, kadar gre za *varstvo zdravja ljudi*, zahtevati ukrepe, ki lahko omejijo prost pretok blaga (36. člen PDEU), vendar pa ga morajo omejiti zgolj sorazmerno (principle of proportionality). Tako je 36. člen PDEU razlagalo Sodišče EU in te razlage so del omenjene določbe. Npr. v zadevi 50/85, *Bernhart Schloh*,⁵ je Sodišče EU odločilo, da homologacija avtomobilov ni (več) potrebna v tistih primerih, kadar je kakšen od istovrstnih avtomobilov že bil homologiziran⁶ in že v prometu v državi članici EU. To pomeni, da,

³ MOP je pripravilo dopis s tem v zvezi št.: kabinet-03/784/06-1 in 35102-18/2006 z dne 14.2.2007, ki ga zaključuje s stavkom, da vgrajevanje strelovoda *Prevectron2* v objekte v RS kot samostojne zaščite ni prepovedano. Tudi MG dovoljuje trženje *Prevectron2* kot samostojne zaščite – to je potrdilo v dopisu št. 315-21/2006-5, z dne 19.9.2006.

⁴ Več o tem gl. pri Watt & Dashwood's, European Union Law, Fifth Edition, Thompson, London 2006, str. 614 v poglavju: Measures making imports more difficult or more costly.

⁵ Zadeva 50/85, *Schloh v. Auto Controle Technique SPRL*, ZOdL 1986, str. 1855.

⁶ Homologizacija je postopek ugotavljanja skladnosti vozila s predpisi, ki veljajo v državi uvoza vozila.

ko je bil prvi avtomobil homologiziran, kasnejši, tovrstni avtomobili, ki imajo enake tehnične značilnosti, ista znamka itd. ne smejo biti več podvrženi preizkusu homologizacije. Enako velja, če je v državi uvoza v pravnem prometu avtomobil z enakimi lastnostmi. V nasprotnem primeru gre za ukrep, ki ima enakovredne učinke količinskim omejitvam in je skladno z 34. členom PDEU prepovedan.

Tako lahko to pravilo (iz omenjene zadeve *Schlöh*) z veliko mero analogije uporabimo tudi pri obveznosti *revizije* za proizvode v okviru sistema zaščite pred strelo: Kadar je za določen proizvod sistema zaščite pred strelo revizija ugotovila, da zahteva najmanj enakovredno raven, kot jo zahteva Tehnična smernica TSG-N-003 in v njej navedeni dokumenti, potem nadaljnje revizije za istovrstni proizvod niso več potrebne oziroma so prepovedane skladno s 34. Členom PDEU in omenjeno razlago tega člena s strani Sodišča EU. Tako so upravni organi, ki podeljujejo različna dovoljenja, (npr. gradbeno dovoljenje, uporabno dovoljenje, itd.) zavezani uporabiti *revizijo* objekta in če je ta pritrnilna, morajo dopustiti uporabo tehničnega proizvoda oziroma določenega proizvoda, kot zadostno zaščito pred strelo. Od predlagatelja lahko zahtevajo dokaz, da je ta zaščita zadostna, kot primeren dokaz pa služi pretekla revizija.

Podjetje Družina Stvarnik Rauter d.o.o., ki v Sloveniji zastopa, prodaja in inštalira strelovode *Prevectron2* podjetja *Indelec* iz Francije, je za namen referenčnega objekta pridobilo potrjeno *revizijo*, kjer je bil uporabljen *Prevectron2* kot samostojna strelovodna zaščita objekta, skladno z omenjenim *Pravilnikom o zaščiti stavb pred delovanjem strele* (zgoraj).

Pri reviziji načrta »**električnih instalacij in električne opreme – strelovodna inštalacija**« ter ugotavljanju zanesljivosti objekta, je bilo v reviziji ugotovljeno, da so prikazane tehnične rešitve strelovodne inštalacije v načrtu izdelane skladno s 6. členom *Pravilnika*, ki upošteva možnost uporabe zadnjega stanja gradbene tehnike. Predstavljene tehnične rešitve ne ogrožajo zanesljivosti objekta.

Pri reviziji PGD načrta »**električnih instalacij in električne opreme – strelovodna inštalacija**« je bila v skladu z 12. členom *Pravilnika* in z 9. členom *ZGO-1-UPB1*,⁷ pregledana (revidirana) tudi njihova zanesljivost, izpolnjevanje bistvenih zahtev in kontrola brezhibnosti električnih instalacij.

Pri revidiranju načrta »**električnih instalacij in električne opreme – strelovodna inštalacija**« je imel revident poleg načrtov na razpolago naslednje dokumente, ki so sestavnici deli PGD projektne dokumentacije:

Dokument ⁸	Številka	Datum
Ministrstvo za gospodarstvo	315-21/2006-2	11.04.2006
Ministrstvo za gospodarstvo	315-21/2006-5	19.09.2006
Evropska komisija	ENTR/C5/LS/lc D(2006)42765	20.12.2006
Ministrstvo za okolje in prostor	kabinet-03/784/06-1 in 35102-18/2006	14.02.2007
SIQ potrdilo o preskusu	C 212-0028/07	05.04.2007

⁷ Ur. list RS, št. 102/04.

⁸ Omenjeni dokumenti so mi bili na razpolago pri sestavi pričujočega pravnega mnenja.

SIQ poročilo o preskušu	T 212-0089/07	05.04.2007
Pravna fakulteta Univerze v Mariboru – pravno mnenje		10.09.2007
Indelec – skladnost s francoskimi standardi	NFC17-100, NFC17-102, NFC17-106	08.01.2009
Prevod sodnega tolmača		13.02.2009
Indelec – izjava o zagotavljanju strelovodne zaščite s proizvodi Prevectron2		14.01.2009
Prevod sodnega tolmača		13.02.2009
Ministrstvo za okolje in prostor	5423-7/2007/148	22.05.2009

Iz revizije izhaja, da je revident po pregledu načrta in vseh priloženih dokumentov ocenil, da je objekt s projektiranim sistemom zaščite pred delovanjem strele varen pred delovanjem strele. Uspešno izvedena referenčna revizija je tako dokaz, da je Prevectron2 kot samostojna zaščita ustreza zaščita pred strelo.⁹

Vsled zgoraj zapisanega, je tako zaključiti, da mora upravni organ, pri izdaji individualnih pravnih aktov (npr. gradbeno dovoljenje, uporabno dovoljenje itd) ugotoviti, ali je proizvod, ki ga presoja, istovrstni proizvod z istimi tehničnimi značilnostmi kot tisti, ki je zapisan v reviziji ozziroma na katerega se revizija nanaša in ali tudi ostale okoliščine primera ustreza. Z drugimi besedami, če bi bila izdelana nova revizija, ali bi lahko imela isto vsebino kot prejšnja revizija glede na tehnične značilnosti proizvoda.

Takšna razlaga 12. člena omenjenega pravilnika je skladna s 34. členom PDEU in sodno praksjo Sodišča EU in takšna razlaga (t.i. konsistentna razlaga) ima prednost pred kakršnokoli drugo razlago (gramatikalno, teleološko, zgodovinsko, itd.). Skladno s sodno praksjo *Von Colson in Kaman*¹⁰ je potrebno tej, tako imenovani konsistentni razlagi, dati prednost tudi pri razlagi nacionalnih pravil.

III. ZAKLJUČEK

Skladno z zgoraj argumentiranim:

- Je potrebno 12. člen Pravilnika o zaščiti stavb pred delovanjem strele uporabiti tudi za proizvode sistema zaščite pred delovanjem strele, ki so proizvedeni v drugih državah članicah EU ali tretjih državah članicah in uvoženi v Republiko Slovenije, namenjeni za trženje.
- Kadar gre za proizvode iz držav članic EU, ki niso predmet harmoniziranih pravil (sekundarnih pravil prava EU kot so uredbe in direktive; takšni proizvodi so naprave znotraj strelovodne zaščite), je potrebno spoštovati pravilo vzajemnega priznavanja in omogočiti trženje uvoženih izdelkov brez administrativnih ovir, popolnoma nediskriminatorno, kot je to omogočeno neuvoženim izdelkom.

⁹ Referenčna revizija je deponirana pri podjetju Družina Stvarnik Rauter d.o.o.

¹⁰ Zadeva 14/83, *Von Colson v. Land Nordrhein-Westfahlen*, ZOdL 1984, str. 1891.

- Država članica EU lahko skladno s 34. členom PDEU postavi določene omejitve prostemu pretoku blaga, kadar gre za varstvo zdravja ljudi. Menimo, da je primer strelovodne zaščite takšen razlog. Revizija, ki jo določa 12. člen Pravilnika zato, načeloma,¹¹ ni v nasprotju s 34. in 36. členom PDEU.
- Kadar država članica uporabi, skladno s prejšnjo alinejo, določene ukrepe, ki ovirajo prost pretok blaga, pa morajo te ovire biti *sorazmerne*. Sorazmernost je potrebno presojati tako, da se uporabi najmilejši ukrep, s katerim se doseže isti cilj varstva in ukrep tudi ne sme povzročati *dvojnega bremena*.
- V primeru proizvodov, ki so namenjeni varstvu ljudi in njihovega zdravja, je ukrep t.i. revizije, ki oceni, ali proizvod zadosti tehničnim standardom, ki jih zahteva nacionalna zakonodaja, primeren, vendar pa je potrebno, kot to razлага sodišče v primeru *Schlöh*¹² to zahtevo razlagati tako, da se ne podvaja oziroma, da se ne uporablja v tistih primerih, kadar je za določen proizvod to že ugotovljeno in se lahko takšna revizija uporabi za vse naslednje proizvode oziroma primere trženja istovrstnih proizvodov enakih tehničnih značilnosti.

Iz zgoraj obrazloženega in argumentiranega je mogoče zaključiti, da je uporaba strelovoda *Prevectron2*, kot samostojne zaščite v Republiki Sloveniji, dovoljena. Projektantom, investitorjem, inštalaterjem in ostalim uporabnikom je tako pri svojem delu dopustno uporabljati strelovod *Prevectron2* kot samostojno zaščito pri zaščiti pred strelo.

Mnenje pripravil:

Dr. Rajko KNEZ

Rajko Knez

V Mariboru, 6. januarja 2010

¹¹ Gl. naslednjo alineo.

¹² Zadeva 50/85, *Schlöh v. Auto Controle Technique SPRL*, ZOdl 1986, str. 1855.

Notar GREGOR KOVAC, potrjuje,
da je to prepis originala listine - overjenega prepisa - navadnega predpisu
listine pravno mnenje o uporabi skelovodov
označba listine

Prevention2 v Sloveniji, 7 dne 6.1.2010

Listina je pisana ročno - na pisalni stroj - z računalnikom. Listina ima
5 strani. Listina je opremljena s pečatom - z žigom - s kolekti
od katereih ne overi 5 strani

Cevka s listino se po skrankinem razjemanju nahaja v
poski shanki

Notar je izvajala predložila

V Cevki, dne 12.1.2010

Notar

